

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๑. อปิจ เย เกจิ ภยฺยปทุทวฺปสคคา สพฺเพ เต พาลเมว นิสฺสาย อุปฺชชฺชนฺติ ฯ
 พาโล หิ รชฺชํ วา อุปรชฺชํ วา อญฺญํ วา ปน มหฺนตํ จานํ ปญฺเญโต กติปเย
 อตฺตนา สทิสฺเส มหาธฺตเต คเหตุวา เอถ อหํ ตุมฺเห อีสฺสเร กริสฺสามีติ ปพฺพต-
 คหนาทีนึ นิสฺสาย อนฺตฺนเต คาเม ปหรฺนโต อนฺุปฺพเพน นิคเมปิ ชนปเทปิ ปหฺรติ ฯ
 มนุสฺสา เคหาณี ฉชฺเตตฺวา เขมฺภูจฺานํ ปญฺเญตฺวา ปกฺกมฺนฺติ ฯ เต นิสฺสาย วสนฺตา
 ภิกฺขุปี ภิกฺขุณีโยปี สกสฺกฺจฺานานึ ฉชฺเตตฺวา ปกฺกมฺนฺติ ฯ เตสํ คตคตฺจฺานเ
 ภิกฺขาปี เสนาสนมฺปิ ทูลลภํ โหติ ฯ ปพฺพชฺเตสฺสุปี เทว พาลา ภิกฺขุ อญฺญมญฺญํ
 วิวาทํ ปญฺจเปตฺวา โจหนํ อารภฺนฺติ ฯ อิติ โกสมพิวาลิกานํ วิย มหากาลโห อุปฺชชฺชติ ฯ
 เอวํ พาลํ นิสฺสาย จตฺสฺสนมฺปิ ปริสาณํ ภายาทิกํ อาคจฺฉติ ฯ เตนนาห ติกงฺคฺุตฺตเร
 สพฺพปฺปจฺเม ลกฺขณฺสฺตฺเต เสยฺยถาปี ภิกฺขเว นพ้าคารา วา ตินฺนาคารา วา อคฺคิ
 มฺตุโต กฺุฎฺฐาคารานึปี ชฺหติ อุลลิตฺตาวาลิตฺตานิ นิวาตานิ ผุสิตคฺคฺุฟานึ ปีหิตวาต-
 ปานานึ เอวเมว โช ภิกฺขเว ยานึ กานึจิ ภายานึ อุปฺชชฺชนฺติ สพฺพานึ ตานึ พาลโต
 อุปฺชชฺชนฺติ โน ปณฺตฺิตโต เย เกจิ อุปฺทฺทวา ฯเปฯ เย เกจิ อุปฺสคฺคา อุปฺชชฺชนฺติ
 สพฺเพ เต พาลโต อุปฺชชฺชนฺติ โน ปณฺตฺิตโต อิติ โช ภิกฺขเว สปฺปฏิภโย พาลो
 อปฺปฏิภโย ปณฺตฺิตโต สอุปฺทฺทโว พาลो อนฺุปฺทฺทโว ปณฺตฺิตโต สอุปฺสคฺโค พาลो
 อนฺุปฺสคฺโค ปณฺตฺิตโต นตฺถิ ภิกฺขเว ปณฺตฺิตโต ภยํ นตฺถิ ปณฺตฺิตโต อุปฺทฺทโว
 นตฺถิ ปณฺตฺิตโต อุปฺสคฺโคติ ฯ

ตตฺถ นพ้าคารา วาตี นเพหิ ฉนฺนปริจฺฉนฺนา อคารา เสสสมฺภารา ปเนตฺถ
 รุกฺขมยา โหนฺติ ฯ ตินฺนาคาเรปี เอเสว นโย ฯ (มงฺคฺลตฺถทีปนึยา ปจฺโม ภาโค/ข้อ
 ๓๓ - ๓๔)

๒. เตลํ เกสซุชํ กโรโตปิ เวชชกมมํ น โหติ อนามภูจปิณฑปาตาทิตาเนปิ
 สหุชาเทยยวินิปาตํ น โหติ ฯ เตน เกสซุชกรณวตถุวณฺณนํ วุตฺตํ สเจ มาตา-
 ปิตโร อีสฺสรา โหนฺติ น ปจฺจาสีสฺนฺติ อกาตุํ น วภูฏติ ฯ สเจ ปน รชฺเชปิ ปติภูจिता
 ปจฺจาสีสฺนฺติ อกาตุํ น วภูฏติ ฯ อนามภูจปิณฑปาโต มาตาปิตูนํ ทาทพฺโพ สเจปิ
 กหาปณคฺชนโก โหติ สหุชาเทยยวินิปาตํ นตฺถิติ ฯ

อกาตุํ น วภูฏตฺติ เอตถ ทุกฺกมฺ วทฺนฺติ ฯ อยฺตตตาวเสเนว ปเนตถ อกา-
 รปปฏิกฺเขโป ยุตฺโต น อาปตฺติวเสนาติ คเหตุพฺพนฺติ วิมฺติวินฺทนี ฯ

อนามภูจปิณฑปาโตติ อปฺพพฺชิตสฺส หตถโต ลทฺโธ อตฺตนา อณฺเณน วา
 อคฺคหิตอคฺโค ปิณฑปาโตติ สารตถทฺปนี ฯ

เตน โข ปน สมเยน อณฺเณตรสฺส ภิกฺขุโน พหุํ จิวฺรํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส จ
 ตํ จิวฺรํ มาตาปิตูนํ ทาทูกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ ฯ มาตาปิตโรติ
 โข ภิกฺขเว ทมฺมานे กิ วเทยฺยามิ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว มาตาปิตูนํ ทาทูํ น จ ภิกฺขเว
 สหุชาเทยฺยํ วินิปาเตตพฺพํ โย วินิปาเตยฺย อาปตฺติ ทุกฺกมฺสฺสาติ จิวฺรภฺชนฺธเก ปาลี ฯ

น จ ภิกฺขเว สหุชาเทยฺยนฺติ เอตถ เสสณฺเณตฺตํ เทนฺโต วินิปาเตติเยว ฯ
 มาตาปิตโร ปน สเจปิ รชฺเช ปติภูจिता ปฏฺเณนฺติ ทาทพฺพนฺติ ตพฺพณฺณนา ฯ (มงฺคลตฺถ
 ทฺปนิยา ปจฺโม ภาโค/ข้อ ๓๐๓ - ๓๐๔)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคธเป็นไทย

๑. อีกอย่างหนึ่ง ภัยอุบัติหะและอุปสัคเหล่าใดเหล่าหนึ่ง บรรดามีภัยอุบัติหะ และอุปสัคนั้นทั้งหมด ย่อมเกิดขึ้นเพราะอาศัยคนพาลทั้งนั้น ฯ ความจริง คนพาล เมื่อต้องการความเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ความเป็นอุปราช ก็หรือตำแหน่งสูงส่งอย่างอื่น ชักชวนพวกนักเลงโตเช่นกับตัวเอง ๒-๓ คน แล้วพูดว่า มาเถิดพวกท่าน เราจักทำพวกท่านให้เป็นใหญ่ จึงอาศัยสถานที่มีชัยภูมิเขาเป็นต้น ปล้นสะดมหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ชายแดน ปล้นนิคมบ้าง ชนบทบ้างโดยลำดับ ฯ พวกชาวบ้านจึงละทิ้งบ้านเรือน ประรณาสถานที่ปลอดภัยพากันอพยพไป ฯ เหล่าภิกษุก็ดี เหล่าภิกษุณีก็ดี ผู้อาศัยชาวบ้านเหล่านั้นอยู่ก็พลอยละทิ้งที่อยู่ของตน ๆ หลีกไป ฯ ภิกษากัถิ เสนาสนะกัถิ ในที่ที่ภิกษุและภิกษุณีเหล่านั้นไปแล้ว ฯ ย่อมหาได้ยาก ฯ ในหมู่บรรพชิตแล้ว ภิกษุพาล ๒ รูป ก่อการวิวาทกันและกัน เริ่มฟ้องร้องกันขึ้น ฯ ความทะเลาะครั้งใหญ่ย่อมเกิดขึ้นเหมือนที่เกิดขึ้นแก่เหล่าภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ฉะนั้น ด้วยประการฉะนี้ ฯ เหตุแห่งทุกข์มีภัยเป็นต้น มาถึงแก่บริษัททั้ง ๔ เพราะอาศัยคนพาลอย่างนี้ ฯ เพราะเหตุนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสไว้ในลักษณะสูตรอันเป็นพระสูตรแรกแห่งพระสูตรทั้งปวงในติกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า ภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนไฟที่ลุกลามจากเรือนไม้ธ้อหรือเรือนหญ้า ย่อมไหม้แม้เรือนยอดทั้งหลาย ที่โอบกอบทั้งภายในภายนอก ลมเข้าไม่ได้ มีบานประตูมิดชิด มีหน้าต่างปิดสนิท แม้ฉันใด ภิกษุทั้งหลาย ภัยเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะเกิดขึ้นภัยเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมเกิดแต่คนพาล หากเกิดแต่บัณฑิตไม่ อุบัติหะเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะเกิดขึ้น อุบัติหะเหล่านั้นทั้งหมดย่อมเกิดแต่คนพาล หากเกิดแต่บัณฑิตไม่ อุปสัคเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะเกิดขึ้น อุปสัคเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมเกิดแต่คนพาล หากเกิดแต่บัณฑิตไม่ฉันนั้นเหมือนกันแล ภิกษุทั้งหลายคนพาลมีภัยเฉพาะหน้า บัณฑิตหาภัยเฉพาะหน้ามิได้ คนพาลมีอุบัติหะ บัณฑิตหาอุบัติหะมิได้ คนพาลมีอุปสัค บัณฑิตหาอุปสัคมิได้ ด้วยประการฉะนี้

แล ภิกษุทั้งหลาย ภยย่อมน้อมไม่มีแต่บัณฑิต อุปัทวะย่อมน้อมไม่มีแต่บัณฑิต อุปสัคคย่อมน้อมไม่มีแต่บัณฑิต ดังนี้ ฯ

(อรรถกถาแห่งลักษณะสูตรนั้นว่า) บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า นพาคารา วา คือ จากเรือนที่มุงบังด้วยไม้ไผ่ ส่วนเครื่องประกอบที่เหลือนั้นสำเร็จด้วยไม้จริง แม้ในเรือนหญ้าก็นัยนี้เหมือนกัน ฯ

๒. เมื่อภิกษุแม่ปรุงยาแก่บิดามารดาทั้งสองนั้น ย่อมไม่เป็นเวชชกรรม แม้ในเพราะการให้ อนามัญฐูปินทบาทเป็นต้น ก็ย่อมไม่เป็นการยังลัทธิไทยให้ตกไป ฯ เพราะเหตุนั้น ในการพรรณนาความต่อนว่าด้วยเภสัชชกรณวัตถุ พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวว่า ถ้าบิดามารดาเป็นใหญ่ไม่หวังการตอบแทน การที่ภิกษุไม่ทำ ย่อมไม่ควร ฯ แต่ถ้าท่านทั้งสองแม่ดำรงอยู่ในราชสมบัติแล้วยังหวังการตอบแทน การที่ภิกษุไม่ทำ ย่อมไม่ควร ฯ อนามัญฐูปินทบาทภิกษุก็พึงให้แก่บิดามารดาทั้งสองนั้น อนามัญฐูปินทบาทนั้นจะมีค่าเป็นกหาปณะ ก็ย่อมไม่เป็นการทำลัทธิไทยให้ตกไป ดังนี้ ฯ

อนุฎีกาวิมตฺติวินทนีว ในคำว่า อกาตุ น วญฺญติ นี้ อาจารย์บางพวกกล่าวว่า เป็นทุกกฏ ฯ พึงถือเอาสันนิษฐานว่า การห้ามด้วย อ อักษร ในคำว่า อกาตุ น วญฺญติ นี้ ท่านประกอบไว้ด้วยอำนาจความเป็นกรรมไม่สมควรเท่านั้น หาประกอบไว้ด้วยอำนาจเป็นอาบัติไม่ ฯ

ฎีกาสารัตถทีปนีว บิณฑบาตอันภิกษุได้จากมือของผู้ที่มีไชบรรพชิต มีส่วนเลิศ อันตนหรือภิกษุอื่นยังมีได้ถือเอา ชื่อว่า อนามัญฐูปินทบาท ฯ

พระบาลีในจิวรชันชกะวาก็สมัยนั้นแล ผ่าจำนวนมากเกิดขึ้นแก่ภิกษุรูปหนึ่ง และเธอประสงค์จะให้ผ้านั้นแก่บิดามารดา ฯ ภิกษุทั้งหลายกราบทูลความนั้นแต่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ (สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตว่า) ภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุให้ของ ๆ ตนด้วยทำในใจว่า เป็นบิดามารดา ดังนี้แล เราจะพึงว่าอะไร ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตเพื่อให้ (ของ ๆ ตน) แก่บิดามารดา ภิกษุทั้งหลาย แต่ภิกษุไม่พึงยังลัทธิไทยให้ตกไป ภิกษุใด ให้ตกไป ภิกษุนั้น ต้องทุกกฏ ดังนี้ ฯ

อรรถกถาจารย์ชั้นชณะนั้นว่า ในคำว่า น จ ภิกขเว สทฺธาเทยฺยํ นี้ ภิกษุเมื่อให้ (ของ ๆ ตน) แก่หมู่ญาติที่เหลือ ชื่อว่า ย่อมทำสังฆาทิเษฏ์ให้ตกไปโดยแท้ ๆ ส่วนบิดามารดา แม้ถ้าว่า ดำรงอยู่ในราชสมบัติแล้ว ยังปรารถนาอยู่ (การตอบแทน) ก็ควรให้ ดังนี้ ๆ

พระเทพเวที ธรรมเสฏฺฐโจ วัดชนะสงคราม...เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.